

Заповнення декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за 2017 рік

З 1 січня 2018 року розпочався етап подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2017 рік.

Суб'єкти декларування подають декларації відповідно до статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» з дотриманням таких вимог:

1) **щорічна декларація** суб'єкта декларування подається у період з 01 січня **до 01 квітня року**, наступного за звітним роком. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року;

2) декларація суб'єкта декларування, **який припиняє діяльність**, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подається не пізніше дня такого припинення. Якщо припинення зазначених функцій відбулося з ініціативи роботодавця, декларація подається не пізніше двадцяти робочих днів з дня, коли суб'єкт декларування дізнався чи повинен був дізнатися про таке припинення.

Декларація суб'єкта декларування, який припиняє діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, охоплює період, який не був охоплений деклараціями, раніше поданими таким суб'єктом декларування, та містить інформацію станом на останній день такого періоду. Останнім днем такого періоду є день, що передує дню подання декларації. Під раніше поданими деклараціями розуміються як декларації, що були подані до Реєстру відповідно до Закону, так і декларації, що були подані відповідно до Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції";

3) декларація суб'єкта декларування, **який припинив діяльність**, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подається до 01 квітня року, наступного за звітним роком, у якому було припинено таку діяльність. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року;

4) декларація суб'єкта декларування, який є особою, **що претендує на зайняття посади**, зазначених у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 Закону, подається до призначення або обрання особи на посаду. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому особа подала заяву на зайняття посади (участь у конкурсі), якщо інше не передбачено законодавством, та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року.

2. СПОСІБ ПОДАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ

Як зазначається у ст. 45 Закону України «Про запобігання корупції», суб'єкти декларування зобов'язані подавати декларації шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік за формою, що визначається НАЗК.

Для того, щоб пройти електронну ідентифікацію в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на сайті НАЗК nazk.gov.ua всім посадовим особам потрібно мати електронний цифровий підпис (ЕЦП).

Особи, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування протягом звітного року, можуть отримати ЕЦП, як фізичні особи, а не як посадові особи органу державної влади в Приват 24.

Після отримання ЕЦП, державні службовці заходять на сайт НАЗК, (nazk.gov.ua) реєструються за допомогою власного електронного цифрового підпису та отримують доступ до свого персонального «кабінету» в реєстрі е-декларацій.

У «кабінеті» можна, заповнювати декларації, а також – створювати чернетки декларацій, переглядати раніше подані е-документи, отримувати чи надсилати повідомлення до НАЗК тощо.

Покроково з порядком заповнення електронної декларації можна ознайомитися на офіційному сайті НАЗК:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLQCyS3bbFoFeuoklIgRpc4vmWf3R7aJnk>
та на офіційному сайті Головного управління статистики у Сумській області:
<http://sumy.ukrstat.gov.ua/?menu=814&level=3>

Крім того, перед заповненням декларації необхідно скористатися Роз'ясненнями щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, затвердженими Рішенням НАЗК від 11.08.2016 року № 3.

Після заповнення усіх необхідних полів форми е-декларації суб'єкт декларування підписує документ накладанням на нього власного ЕЦП. Перед підписанням документа суб'єкт декларування підтверджує ознайомлення з попередженням про настання відповідальності за подання недостовірних відомостей шляхом проставлення відповідної відмітки в документі.

Кожному поданому документу Реєстр автоматично надає унікальний ідентифікатор документа та накладає на нього електронну печатку Реєстру, що унеможливорює внесення несанкціонованих змін до поданого документа (забезпечує цілісність документа).

Подання документа до Реєстру підтверджується шляхом надсилання повідомлення суб'єкту декларування на адресу його електронної пошти, вказану під час реєстрації в Реєстрі, та до персонального електронного кабінету суб'єкта декларування.

Після отримання зазначеного повідомлення суб'єкт декларування повинен невідкладно, але **не пізніше семи днів після дня отримання такого повідомлення**, перевірити зміст поданого ним документа та у разі виявлення неповних або недостовірних відомостей в ньому подати виправлений документ відповідно до цього Порядку.

Суб'єкт декларування має право за власною ініціативою подати виправлену декларацію упродовж семи днів після дня подання первинної декларації, до якої подається виправлена версія, шляхом створення та подання виправленого документа у Реєстрі.

Усі документи, які подав суб'єкт декларування, зберігаються в Реєстрі і автоматично оприлюднюються (за винятком конфіденційної інформації) у публічній частині Реєстру відповідно до цього Порядку. У разі створення виправленого документа первинний документ, до якого вносяться виправлення, не видаляється і зберігається в Реєстрі.

Документи, які суб'єкт декларування подав до Реєстру, зберігаються у Реєстрі упродовж всього часу виконання цією особою функцій держави або місцевого самоврядування, а також упродовж п'яти років після припинення виконання нею зазначених функцій, крім останньої поданої такою особою декларації, яка зберігається безстроково. Датою припинення виконання суб'єктом декларування функцій держави або місцевого самоврядування є дата подання ним декларації, передбаченої підпунктом 2 пункту 5 цього Розділу.

Національне агентство забезпечує відкритий цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному веб-сайті Національного агентства.

Зазначені у декларації відомості щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України, місця проживання, дати народження фізичних осіб, щодо яких зазначається інформація в декларації, місцезнаходження об'єктів, які наводяться в декларації (крім області, району, населеного пункту, де знаходиться об'єкт), є інформацією з обмеженим доступом та не підлягають відображенню у відкритому доступі.

Національне агентство проводить щодо декларацій, поданих суб'єктами декларування, контроль щодо своєчасності подання, щодо правильності та повноти заповнення, логічний та арифметичний контроль. Національне агентство може проводити повну перевірку декларацій. Повна перевірка декларації полягає у з'ясуванні достовірності задекларованих відомостей, точності оцінки задекларованих активів, перевірки на наявність конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення і може здійснюватися у період здійснення суб'єктом декларування діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, а також протягом трьох років після припинення такої діяльності.

Обов'язковій повній перевірці підлягають декларації службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, перелік яких затверджується Національним агентством.

Обов'язковій повній перевірці також підлягають декларації, подані іншими суб'єктами декларування, у разі виявлення у них невідповідностей за результатами логічного та арифметичного контролю. Також Національне агентство проводить перевірку декларації на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших джерел, про можливе відображення у декларації недостовірних відомостей.

У разі встановлення за результатами повної перевірки відображення у декларації недостовірних відомостей Національне агентство письмово повідомляє про це керівника відповідного державного органу, в якому працює відповідний суб'єкт декларування, та спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції.

Національне агентство може здійснювати вибірковий моніторинг способу життя суб'єктів декларування з метою встановлення відповідності їх рівня життя наявним у них та членів їх сім'ї майну і одержаним ними доходам згідно з декларацією. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування здійснюється Національним агентством на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, а також із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, яка містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам.

Суб'єкти декларування письмово повідомляють Національне агентство про суттєві зміни у своєму майновому стані відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про запобігання корупції» шляхом подання відповідного електронного повідомлення до Реєстру через власний персональний електронний кабінет у десятиденний строк з моменту отримання доходу або придбання майна. Зазначене електронне повідомлення подається шляхом заповнення відповідної електронної форми.

Виправлені повідомлення про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування до Реєстру не подаються.

Національне агентство з питань запобігання корупції акцентує увагу, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 06.12.2016 № 1774-VIII внесені зміни до інформації, що зазначається в декларації. Так, внесено зміни до статті 46 Закону України «Про запобігання корупції», а саме: з 1 січня 2017 року при зазначенні відомостей про цінне рухоме майно, отримані (нараховані) доходи у вигляді подарунків, наявні грошові активи, фінансові зобов'язання, видатки та правочини встановлений Законом поріг декларування визначається у розмірі прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня звітного року (на 1 січня 2017 року -1600 гривень).

3. ІНФОРМАЦІЯ, ЩО ЗАЗНАЧАЄТЬСЯ В ЕЛЕКТРОННІЙ ДЕКЛАРАЦІЇ

Декларація складається з 16 розділів і її зміст описаний у статті 46 Закону України «Про запобігання корупції», а точна форма декларації визначена рішенням НАЗК.

Форма е-декларації передбачає розділи та подання відповідної інформації:

1. **Тип декларації та звітний період** (щорічна або після звільнення).
2. **Інформація про декларанта та про членів його сім'ї** (прізвище, ім'я, по батькові, реєстраційний номер облікової картки платника податків суб'єкта декларування та членів його сім'ї, місце проживання, місце роботи, займану посаду, або посаду, на яку претендує).
3. **Об'єкти нерухомості.** Подається інформація про співвласників майна, а також про власника майна, яке знаходиться на праві користування (в оренді) у суб'єкта декларування чи члена його сім'ї.
4. **Об'єкти незавершеного будівництва.** Підлягає декларуванню за наявності трьох ознак: а) об'єкт у стадії незавершеного будівництва; б) об'єкт не прийнятий в експлуатацію; в) право власності на об'єкт не зареєстроване в установленому законом порядку.
5. **Цінне рухоме майно (крім транспортних засобів).** Під рухомим майном розуміються будь-які матеріальні об'єкти (речі), які можуть бути переміщеними без заподіяння їм шкоди (наприклад, ювелірні вироби, персональні або домашні електронні пристрої, одяг, антикваріат, твори мистецтва, меблі тощо).

Декларується кожен окремий предмет вартістю більше 100 прожиткових мінімумів (ПМПО) -160 000 грн.

Якщо рухоме майно є одночасно подарунком, то воно декларується як у цьому розділі, так і в розділі «Доходи, у тому числі подарунки».

У електронній декларації наводиться опис цінного рухомого майна (крім транспорту), без вартості й дати набуття, але із зазначенням, чи було його набуто під час перебування на посаді.

6. **Цінне рухоме майно - транспортні засоби.** Відомості про транспортні засоби та інші самохідні машини і механізми зазначаються незалежно від їх вартості.
7. **Цінні папери.** До цінних паперів належать:
 - акції;
 - боргові цінні папери (облігації підприємств, державні облігації України, облігації місцевих позик, казначейські зобов'язання України, ощадні (депозитні) сертифікати, векселі, облігації міжнародних фінансових організацій, облігації Фонду гарантування вкладів фізичних осіб);
 - інвестиційні сертифікати;
 - іпотечні цінні папери (іпотечні облігації, іпотечні сертифікати, заставні);
 - похідні цінні папери (деривативи);
 - приватизаційні цінні папери (ваучери тощо);
 - товаророзпорядчі цінні папери.

Цей перелік не є вичерпним. У формі е-декларації можна обрати варіант "Інший вид" цінних паперів та зазначити, який саме. Зазначаються лише цінні папери, що належать декларанту або члену його сім'ї на праві власності.

8. **Корпоративні права.** Корпоративні права - це права, які включають: права власності на акцію акціонерного товариства або права на частку у статутному капіталі ТОВ (товариство з обмеженою відповідальністю) або іншої юридичної особи, статутний

капітал якої поділений на частки, або права на внесок до статутного капіталу юридичної особи у разі, якщо капітал такої особи не поділений на частки.

Зазначаються всі корпоративні права, що належать декларанту або члену його сім'ї на праві власності, крім тих, що вже були зазначені в розділі "Цінні папери" (наприклад, акції). Вартість корпоративних прав зазначається у декларації у відсотках та грошових коштах.

9. Юридичні особи, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї. Бенефіціар - це особа, яка отримує прибуток від своєї власності, яку передано в довірче користування іншій юридичній чи фізичній особі, або від використання власності третіми особами. Бенефіціар є власником тих активів, які за його розпорядженням (згодою) використовуються довіреною особою.

10. Нематеріальні активи. Це об'єкти інтелектуальної власності, що можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті (патент на винахід, корисну модель, ноу-хау, промисловий зразок, права на топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, торгову марку чи комерційне найменування, авторське право тощо), а також право на використання надр чи інших природних ресурсів тощо. Під нематеріальним активом слід також розуміти ліцензії на право користування об'єктами інтелектуальної власності, що належать декларанту або члену його сім'ї. Грошові активи, цінні папери, корпоративні права не вважаються нематеріальними активами і зазначаються в інших розділах декларації.

11. Доходи.

Доходи включають:

- заробітну плату (грошове забезпечення), отриману як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом;
- гонорари та інші виплати згідно з цивільно-правовими правочинами;
- дохід від підприємницької або незалежної професійної діяльності;
- дохід від надання майна в оренду (користування);
- дивіденди;
- проценти, бонуси, нараховані у грошовій формі;
- страхові виплати;
- виграші (призи) у лотерею чи в інші розіграші, у букмекерському парі, у парі тоталізатора;
- призи (виграші) у грошовій формі, одержані за перемогу та/ або участь в аматорських спортивних змаганнях;
- благодійну допомогу;
- пенсію;
- спадщину;
- доходи від відчуження цінних паперів чи корпоративних прав;
- подарунки;
- інші доходи.

Негрошові подарунки, декларуються лише якщо разово їх вартість перевищує 5 ПМПО.

Грошові подарунки декларуються лише якщо сукупно від одного джерела за рік їх сума перевищує 5 ПМПО (8000 грн. для 2017 року).

Якщо кредит, позика, поворотна безвідсоткова фінансова допомога (позичка) тощо були отримані декларантом або членом його сім'ї упродовж звітного року, то вони повинні зазначатися в розділі "Доходи, у тому числі подарунки" як "інші доходи" (із зазначенням, про який саме дохід йдеться).

12. Грошові активи.

Під грошовими активами розуміють:

- готівкові кошти;
- кошти, розміщені на банківських рахунках (незалежно від типу рахунків та дати їх відкриття);
- внески до кредитних спілок;
- внески до інших небанківських фінансових установ, у тому числі до інститутів спільного інвестування (у декларації необхідно зазначити тип такої установи);
- кошти, які декларант та члени його сім'ї позичили одне одному або які вони позичили третім особам (тобто кошти, стосовно яких декларант або член його сім'ї є позикодавцем);
- активи у дорогоцінних (банківських) металах, які зберігаються в банківській установі або в іншому місці;
- інші активи (у декларації необхідно зазначити, які саме активи).

Готівкові кошти та кошти на рахунках декларуються якщо сукупно їх сума перевищує 50 ПМПО (з 2017 року – 80 000 грн.). Сукупний розмір грошових активів декларанта та члена (членів) його сім'ї в цілях визначення того, чи перевищують вони зазначений поріг декларування, вираховується окремо щодо декларанта та кожного з членів його сім'ї.

13. Фінансові зобов'язання.

Під фінансовими зобов'язаннями у цілях декларування розуміють:

- отримані кредити, позики;
- інші кошти, які були позичені декларанту або члену його сім'ї іншими особами, зокрема поворотна безвідсоткова фінансова допомога, отримана і не повернена у звітному періоді;
- зобов'язання за договором лізингу;
- зобов'язання за договором страхування;
- зобов'язання за договором недержавного пенсійного забезпечення;
- несплачені податкові зобов'язання;
- інші зобов'язання (у декларації необхідно зазначити, які саме).

14. Видатки та правочини декларанта декларуються, якщо розмір видатку перевищує 50 ПМПО (з 2017 року – 80 000 грн.).

15. Робота за сумісництвом:

- відомості про сумісництво (де та на яких підставах особа працювала чи працює);
- членство декларанта в організаціях та їх органах;
- входження декларанта до керівних, ревізійних чи наглядових органів громадських об'єднань, благодійних організацій, самоврядних професійних об'єднань, або членство в таких об'єднаннях (організаціях). Посада чи робота за сумісництвом декларується незалежно від того, чи була вона оплачуваною.

16. Членство в організаціях та їхніх органах. До об'єднань (організацій), членство у яких слід зазначати в е-декларації, належать:

- об'єднання, на які поширюється дія Закону України "Про громадські об'єднання";
- громадські організації роботодавців та їх об'єднання, на які поширюється дія Закону України "Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності";
- благодійні організації, які утворюються та діють відповідно до Закону

України "Про благодійну діяльність та благодійні організації";

- саморегульовані об'єднання, а саме некомерційні об'єднання фізичних та юридичних осіб, які здійснюють професійну діяльність на певному ринку чи у певній сфері діяльності;
- самоврядні професійні об'єднання, а саме об'єднання фізичних осіб, які здійснюють професійну діяльність, зокрема, самоврядні об'єднання адвокатів, нотаріусів, лікарів.

У декларації не зазначається членство в таких організаціях (об'єднаннях):

- політичні партії;
- релігійні організації;
- професійні спілки;
- об'єднання співвласників багатоквартирного будинку;
- асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання;
- об'єднання юридичних осіб приватного права, які не є громадськими об'єднаннями;
- органи суддівського, прокурорського самоврядування.

Відображення доходів і видатків суб'єктів декларування здійснюється у грошовій одиниці України. Вартість майна, майнових прав, активів, інших об'єктів декларування, передбачених частиною першою цієї статті, зазначається у грошовій одиниці України на момент їх набуття у власність або останньої грошової оцінки. Вартість майна, майнових прав, активів, інших об'єктів декларування, що перебувають у володінні чи користуванні суб'єкта декларування, зазначається у випадку, якщо вона відома суб'єкту декларування або повинна була стати відомою внаслідок вчинення відповідного правочину.

Доходи/видатки, одержані/здійснені в іноземній валюті, з метою відображення у декларації перераховуються в грошовій одиниці України за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату одержання доходів/здійснення видатків. Щодо доходів/видатків, одержаних/здійснених за кордоном, зазначається держава, в якій їх було одержано/здійснено.

У разі відмови члена сім'ї суб'єкта декларування надати будь-які відомості чиїх частину для заповнення декларації суб'єкт декларування зобов'язаний зазначити про це в декларації, відобразивши всю відому йому інформацію про такого члена сім'ї, яку необхідно відображати у декларації.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОДАННЯ ЗАВІДОМО НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ У ДЕКЛАРАЦІЇ

За порушення законодавства передбачено адміністративну і кримінальну відповідальність, зокрема:

1. Несвоєчасне подання декларації (ст. 172⁶ Кодексу України про адміністративні правопорушення): адміністративна відповідальність - у разі відсутності поважних причин невчасного подання декларації (наприклад, хвороба, відрядження, мобілізація) – штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (**штраф від 850 до 1700 гривень**).

2 Умисне неподання декларації:

кримінальна відповідальність може настати, якщо декларант не подасть декларацію після того, як НАЗК виявило неподання і надало можливість подати декларацію.

1. Завідомо недостовірні відомості в декларації:

- адміністративна відповідальність, якщо подано недостовірні відомості стосовно майна вартістю 100-250 прожиткових мінімумів – **штраф від 17 до 42 500 тисяч гривень**;

- кримінальна відповідальність (стаття 366¹ Кримінального кодексу України), якщо подано недостовірні відомості стосовно майна вартістю більше 250 прожиткових мінімумів – **штраф від 42 500 до 51 тисяч гривень**, або громадські роботи, або позбавлення волі **до двох років**, а також позбавлення права займати відповідні посади.

Що ж стосується обчислень з допомогою неоподаткованого мінімуму, то варто вказати, що:

- у разі адміністративних стягнень, сплатах штрафів, фінансових санкціях тощо, для громадян України використовується сума у розмірі 17 гривень;
- у разі вирахування збитків, що кваліфікуються як кримінальний злочин, сума, котру необхідно буде оплатити вираховується із неоподаткованого мінімуму у 800 гривень.

Якщо недостовірні відомості стосуються майна вартістю менше 100 прожиткових мінімумів, то можлива лише дисциплінарна відповідальність.

У разі неподання декларації суб'єктом декларування Національне агентство письмово повідомляє такого суб'єкта про факт неподання декларації, і суб'єкт декларування повинен протягом десяти днів з дня отримання такого повідомлення подати декларацію (частина третя статті 49 Закону).

Притягнення суб'єкта декларування до відповідальності за неподання, несвоєчасне подання декларації або подання недостовірних відомостей у декларації не звільняє суб'єкта декларування від обов'язку подати відповідну декларацію з достовірними відомостями в установленому порядку.

У декларанта також є право подати **виправлену декларацію один раз упродовж 7 календарних днів** після подання відповідної декларації.

При цьому подання виправленої декларації не звільняє від відповідальності за завідомо недостовірні відомості.

Отже, всі державні службовці мають подати **щорічні електронні декларації за 2017 рік** до Національного агентства з питань запобігання корупції **з 01 січня до 31 березня 2017 року**.